USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **L. S.**, zastoupena JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2020, č. j. 4 Az 16/2020 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 1. 2020, č. j. OAM-961/ZA-ZA11-VL11-2019, žalovaný rozhodl, že žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu"), a řízení o žádosti zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 21. 5. 2020, č. j. 4 Az 16/2020 - 39. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka") podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatelka namítala, že jí v zemi původu hrozí pronásledování z důvodu jejích politických aktivit a taktéž příslušnosti k sociální skupině – příslušníkům politické strany Nová generace Ukrajiny a podnikatelům. I v případě, že je žádost označena správním orgánem za nepřípustnou, musí být hodnoceno nebezpečí pronásledování a hrozící vážné újmy v případě návratu žadatele do země původu. Stěžovatelka má proto za to, že její

tvrzení ohledně politických aktivit ve straně Nová generace Ukrajiny měla vést k tomu, že bude její žádost o mezinárodní ochranu meritorně posouzena. Žalovaný však nedal stěžovatelce v rámci nově vedeného řízení možnost prokázat relevanci jejích tvrzení, když si neobstaral jakékoliv zprávy o Ukrajině, které by mohly poskytnout obraz o situaci příslušníků politické strany Nová generace Ukrajiny. Tento postup následně aproboval i městský soud, který nadto neprovedl ani důkaz videem, které stěžovatelka do řízení doložila a jež mělo osvědčovat skutečnosti jí tvrzené. Stěžovatelka tedy v řízení unesla břemeno tvrzení, a proto měla být její žádost meritorně posouzena. Pokud by žalovaný věnoval dostatečnou pozornost stěžovatelkou uváděným skutečnostem a posoudil celou věc meritorně, musel by dojít k závěru, že stěžovatelka v zemi původu trpěla ústrky spojenými s projevy jejího politického přesvědčení, které trvají do dnešní doby. Stěžovatelka je tedy přesvědčena, že splňuje podmínky pro udělení azylu z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona.

[5] Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala, aby soud přiznal její kasační stížnosti odkladný účinek.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[8] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[9] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka podala první žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 21. 9. 2017. Jako důvod své žádosti uvedla, že by návratem do vlasti ohrozila sebe i rodinu. Do České republiky utekla z důvodu vydírání ze strany mafie, která chtěla peníze z jejího podnikání v realitách, mezi vyděrači byli i policisté. Jiné potíže ve vlasti neměla. Dále sdělila, že nikdy nebyla členkou žádné politické strany a nikdy se politicky neangažovala. Řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo vedeno pod sp. zn. OAM-782/ZA-ZA11-2017, přičemž rozhodnutím ze dne 16. 2. 2018 stěžovatelce nebyla mezinárodní ochrana udělena. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 7. 3. 2018. Proti tomuto rozhodnutí stěžovatelka podala žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 20. 3. 2019, č. j. 1 Az 16/2018 - 59. Kasační

stížnost podanou proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost usnesením ze dne 26. 9. 2019, č. j. 1 Azs 109/2019 – 64.

[10] K otázce opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. Svůj závěr pak formuloval do právní věty: „*Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.*“ V tomto rozsudku zdejší soud dále uvedl, že „*zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta; k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 – 57*“. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS, dospěl k závěru, že „*Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.*“ V rozsudku ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, který formuloval do právní věty: „*Bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřípustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.*“ Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: „*Dle názoru Nejvyššího správního soudu existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.*“

[11] Městský soud správně identifikoval předmět řízení jako otázku, zda stěžovatelka uvedla nebo zda se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jejího vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které by zároveň svědčily o možném pronásledování stěžovatelky ve smyslu § 12 zákona o azylu či hrozbě vážné újmy podle § 14a tohoto zákona. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že opakovaná žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná, již nebyl povinen posuzovat, zda stěžovatelka splňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany (§ 10a odst. 2 zákona o azylu), neboť toto posouzení již provedl v rámci řízení o první žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu. Stěžovatelka sama v opakované žádosti ze dne 30. 10. 2019 uvedla, že žádá o udělení mezinárodní ochrany ze stejných důvodů, jaké uvedla již v předchozím správním řízení, tedy že ji na Ukrajině pronásledovali lidé (mafie), kteří po ní chtěli peníze. Všechny tyto znovu tvrzené skutečnosti však už byly žalovaným podrobně posouzeny v rámci řízení o první žádosti. Pokud jde o nově namítané skutečnosti, kdy stěžovatelka tvrdila, že byla od roku 2002 do roku 2004 aktivní řadovou členkou politické strany Nová generace Ukrajiny a že její problémy na Ukrajině souvisely právě s členstvím v této straně, pak je nutno uvést, že tyto neuvedla v rámci předcházejícího řízení ve věci udělení mezinárodní ochrany, které bylo zahájeno na základě její žádosti ze dne 21. 9. 2017, ač tak bezpochyby učinit mohla a měla, neboť nejde o nově vzniklé či nově jí známé skutečnosti, které by v tomto předchozím řízení nemohla objektivně uvést. V této souvislosti lze poukázat i na to, že stěžovatelka v předchozím řízení jednoznačně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyla členkou žádné politické strany a nikdy se ani politicky neangažovala. Stěžovatelka tak neuvedla žádné nové skutečnosti, které bez jejího vlastního zavinění nemohly být zkoumány v předchozím řízení, které bylo pravomocně skončeno, a ve kterém bylo řešeno její působení v zemi původu a důvody odchodu z vlasti. Z písemných informací, které jsou součástí správního spisu, navíc nevyplývá, že by na Ukrajině došlo v mezidobí k zásadní negativní změně politické či bezpečnostní situace, která by vyžadovala opětovné meritorní posouzení žádosti stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný tedy nepochybil, pokud její žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudil jako nepřípustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o ní zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

[12] Je třeba poukázat rovněž na to, že stěžovatelka nepožádala o udělení mezinárodní ochrany při svém příjezdu do České republiky v roce 2006, ale až za situace, kdy byla propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody (29. 8. 2017) a kdy zjistila, že v mezidobí (v roce 2014) bylo zrušeno její oprávnění k trvalému pobytu na území České republiky. Lze proto předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádala, aby si legalizovala svůj pobyt na území České republiky a vyhnula se tak správnímu vyhoštění. V jejím jednání tak lze spatřovat účelovost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, a ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004 - 83).

[13] Prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 – 57, nebo ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94). Stěžovatelka si nemůže zvolit využití institutů zákona o

azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatelka ve správním řízení sama uvedla, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatelka zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usilovala prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[14] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

[16] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu